

"שהחיינו" על טלית חדשה

בהתוועדות שביעי של פסח תש"ט סיפר הרבי שלאחר חתונתו שאל את חותנו, כ"ק אדמו"ר הריי"צ, האם צריך לברך "שהחיינו" בעת לבישת הטלית בפעם הראשונה, והרבי הריי"צ ענה שאצלנו המנהג שמברכים 'שהחיינו' רק על בגד חשוב ונדיר ביותר, כמו "למשל בעזרת הנשים, כשלובשים 'פוטער-מאטעל' (=מעיל פרווה יקר) מברכים שהחיינו". הרב מרדכי גרונו שנוכח באותה התוועדות, שאל בקשר למנהג 'שהחיינו' בקניית חליפה חדשה, והרבי השיב: "פון דעם שווער איז אויסגעקומען אז לאו דווקא" [=משמע מהשווער שלא דווקא צריך לברך].

הריל"ג סיפר את זאת, והוסיף שבשנת תש"י, חודשים מספר לאחר ההסתלקות, התחתן רבי גרשון חנוביץ. והוא הגיע לחדר שבבית כ"ק אדמו"ר הריי"צ ששם התפללו במשך השנה, ושאל אותי אם הוא צריך לברך 'שהחיינו' על הטלית. סיפרתי לו את מה שזכינו לשמוע מהרמ"ש בהתוועדות שביעי של פסח האחרון בקשר לענין זה, והוספתי: כיוון שהרבי יכנס לכאן עוד מעט, תשאל אותו בעצמך. הוא עשה כן, והרבי ענה: "מכיוון שכבר שאלת תברך. און האב מיר אויך אין זינען" [=ותכוון גם עלי...]

קריאה ב'סיפורים נוראים'

בהזדמנות אחרת סיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א שלמחרת חתונתו מסר לו כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ את הספר 'סיפורים נוראים', באומרו, כי משום שבעת שבעת ימי המשתה אין החתן יכול להתרכז ללמוד בעיון, יקרא בספר זה.

"למחרת החתונה, כותב הר"ש זלמנוב, במסגרת תפקידי כ"שומר" לחתן [כ"ק אדמו"ר] הייתי בבית-המלון שבו התאכסן הרבי שליט"א, ושם הייתי עד לביקור מיוחד של הגאון המפורסם רבי מאיר שפירא זצ"ל, רבה של לובלין ע"ה שבא להעניק לרבי שליט"א "דורון דרשה", את ספרו שו"ת "אור המאיר". הפעם, כשהוא חזר וביקש לשוחח עם החתן, לא סירב הרבי שליט"א והם נכנסו לחדר צדדי וישבו שם כמה שעות, שבסיומן יצא הגרמ"ש ע"ה בהתפעלות גדולה... סיים ר' שמואל את סיפורו המופלא.

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, וזכינו בנישואי בננו הרה"ת שלום דובער שי' ובתנו חי' מושקא שתחי', ביום שני ח"י כסלו, ה'תשס"ט.

התודה והברכה מובעת בזה לבני משפחתנו, ידידינו ומכירינו שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את בנינו שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בתור הבעת תודה לבבית והוקרה לכל הנוטלים חלק בשמחתנו, מוגשת בזה תשורה מיוחדת – מיוסד על הנהגתו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ שחילק 'תשורה' בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית חי' מושקא זי"ע – הכוללת יומנים וסיפורים על "שבע ברכות" של כ"ק אדמו"ר (מחודש כסלו תרפ"ט – שמונים שנה).

הא-ל הטוב הוא ית' יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחיו בתוך אהב"י בברכות מאלופות מנפש ועד בשר. ויה"ר אשר יתקיימו ברכות כ"ק אדמו"ר לחו"כ שיבנו בית נאמן בישראל, מיוסד על התורה והחסידות, לנח"ר כ"ק אדמו"ר.

בשם משפחת

מסועד ורחמה בן שושן יוסף וסעדה סוניה אברהמי

בין המחנותנים שהגיעו מווארשא לריגא היה חותנו של הרבי נשמתו-עדן, הרב ר' אברהם שניאורסאהן שהתגורר בקישינעוו?, שהיה בנו של האדמו"ר ר' ישראל נח מניעזשין, ונכדו של הרבי ה"צמח צדק".

גבאי בית הכנסת בריגא היה החסיד ר' אליהו חיים אלטהויז, ובעת כיבוד העליות לתורה הכתיר את ר' אברהם בתואר "מורנו".

בריגא התגוררו הרבי ריי"צ ואמו הרבנית שטערנא שרה ע"ה באותו בנין. הרבי בקומה השלישית והרבנית בקומה הראשונה. התפילות היו מקתימות בדירת הרבנים שם גם נערכו ה"שבע ברכות" בשבת אחר התפילה וההתועדות ב"ט כסלו.

האולם היה מלא על גדותיו והצפיפות היתה רבה. בחדר צדדי נשאו שני חסידים מבוגרים, ר' צבי אווערבוך ור' נח לולאו.

[ר' צבי אווערבוך היה אחד החסידים הנכבדים בריגא, ובהיותו אברך זכה להיות אצל הרבי ה"צמח צדק". ר' נח לולאו היה מקורב לרבי שמואל (מהר"ש) ולרבי ר' שלום דובער (רש"ב) זצ"ל].

ה"שבע ברכות" נמשכו עד שעה מאוחרת. הרבי ריי"צ נ"ע אמר מאמר חסידות ושוחח מעניי דיומא. לברכת המזון העמדו שני כסאות מאחורי מקום מושבו של הרבי ונכנסו אם הכלה, הרבנית נחמה דינה, והכלה הרבנית חיה מושקא (שתליט"א) [ע"ה].

ההתועדות ב"ט כסלו נמשכה כמעט עד לפנות בוקר, והרבי ציין שאין זה רק לרגל יום הגאולה של אדמו"ר הזקן בעל התניא מייסד חסידות חב"ד, אלא גם "שבע ברכות" לחנתו ובתו.

בתחילת ההתועדות פנה הרבי למוזכירו הרב ר' יחזקאל (מפורסם בכינויו "ר' חאטשע") פייגין [היי"ד] וביקשו לשגר מברק לרוסטוב, שבה מצוי אוהל אביו, אדמו"ר מוהרש"ב.

הרבי נקב בשמו של האיש אליו יש לשגר את המברק והחל להכתיב את הנוסח:

"להניח פדיון על ציון אבי יעווא זשעלאניע איספאלנענא" (=רצונו

התבצע).

(ואכן מקובל בפי חסידים שלפני הסתלקותו הביע את רצונו לפני הרבנית ע"ה כי בנו בכורו של רבי לוי יצחק יישא את נכדתו, בתו האמצעית של בנו יחידו, זי"ע).

מילים אלו אמר הרבי ברוסית, ולכך הוסיף עוד מספר מילים באידיש כשהוא מציין כי ברוסית ייטיב לתרגם וויטנבערג (ר' שמעון יצחק וויטנבערג, עסקן חרדי וציר בית הנבחרים בלטביה, חסיד חב"די נלהב).

בשיחת י"ט כסלו תרפ"ט (ליל ב') – אחרי החתונה – אמר כ"ק אדמו"ר הוריי"צ: ...מייץ מחותן [הרה"ק ר' לוי יצחק] איז א מקובל, ער איז מסביר דעם ענין פארוואס די חתונה איז אין כסלו ווי ער איז מסביר. נו, איך זאג אז כסלו איז א חודש השלישי פון פנימיות התורה [=המחותן שלי הוא מקובל, הוא מסביר את הענין מדוע החתונה מתקיימת בחודש כסלו – כפי שהוא מסביר. ואני אומר, שחודש כסלו הוא חודש השלישי של פנימיות התורה].

ביום רביעי (ט"ו כסלו) בשעה שש בערב נערכה סעודת שבע ברכות באולם בו היתה סעודת החתונה. הזמנו יחידי סגולה בלבד מהמקורבים והאורחים החשובים, עם כל זה היו כמה מאות איש. לסעודה זו באו גם הרבה רבנים ואדמו"רים מפורסמים מפולין לקחת חבל בשמחת הרבי. האדמו"רים והרבנים ישבו בנועם זיו הדרת פניהם ליד שולחן מיוחד עבורם ובאמצע ישב הרבי וזיו קלסתר פניו מפיך אור צהלת קודש כמלאך ד' צבאות מה יפה ומה נעים היה המחזה הקדוש הלזה לראות ראשי אלפי ישראל והרבי בראשם יושבים במסיבה אחת בשמחה של מצוה, אשריהם ומה טוב חלקם אשר ת"ל זכו לקחת חבל בכל אלה.

באמצע הסעודה קרא הרבי לקבוצת המנגנים ויצוום לנגן את הניגון הידוע של אדמו"ר הזקן בן ד' הבבות במתינות (כידוע זהירים רבותינו הקדושים במאד לנגן ניגון זה רק ב"ט כסלו, שמחת תורה, פורים וגם בחתונות בניהם, ולא יותר) וינגנו את הניגון הזה לפני הרבנים והאדמו"רים וגם הרבי ניגן אותו בדביקות עצומה כדרכו בקודש.

חסידים מוסיפים כי בעיצומו של המעמד הכריז כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע ברבים: "את בתי נתתי לאיש".

אחרי ברכת המזון יצא הרבי בריקוד עם הרבנים והאדמו"רים וכל העם מאנ"ש והתמימים עמדו מסביב וינגנו וישירו בשמחה. כעבור שעה קלה ישב הרבי על מקומו והתחיל להכין את עצמו לומר דא"ח על מאמר חז"ל כל הנהנה מסעודת חתן ומשמחו כו', אמרות ד' טהורות בוערים כלפידי אש. ואחרי שירות ותשבחות וריקודי אנ"ש והתמימים עד שעה מאוחרת בלילה הלכו כולם לבתיהם בשמחה ובטוב לב.

למחרת ביום חמישי (ט"ז כסלו) בשעה עשר בבוקר נסע הרבי עם בני ביתו ומשפחתו הכבודה והרבה חסידים לביתו בריגא, כי רצון הרבי היה לחוג את חג י"ט כסלו בביתו. בתחנת הרכבת התאספו הרבה מאנ"ש והתמימים לקבת פרידת שלום מהרבי שהאציל את ברכתו הקדושה לכולם בסבר פנים יפות ובברכת כל הנאספים, ובברכת יברכך ה' כו' יצא המסע עם הרבי לדרכו.

השמחה נמשכת בריגא

ביום חמישי עזבו, כאמור, הרבי ופמלייתו את ווארשא ושבו לריגא, שבא נערכו התועדות לרגל ה"שבע ברכות" בשבת-קודש י"ח כסלו וביום ראשון י"ט כסלו.

את פניהם הקבילו מאות חסידים ויהודים בתחנת הרכבת בריגא, שהיתה עמוסה עד אפס מקום מפאת ריבוי מקבלי הפנים וכפי שהיה כאשר נסע הרבי לחתונה הותרה הגישה לקרון עצמו לבודדים בלבד.

השעה כבר היתה מאוחרת, לאחר חצות, כאשר הרבי הכריז שבריקוד החדש ישתתפו רק אלו שהם בעלי "פספורטים אדומים" (כלומר, אזרחים סובייטים שתקופה קצרה לפני כן יצאו מברית-המועצות).

באחד מריקודים אלה אמר הרבי נ"ע, שבו ישתתף גם החתן, כ"ק אדמו"ר שליט"א. כאמור, נמשכו ה"שבע ברכות" עד לפנות בוקר. בין הקהל הגדול נכחו כל גבאי ושמשי בתי הכנסת החסידיים בריגא. הרבי נ"ע נתן להם מעות עבור קניית משקה וביקשם שגם למחרת יתוועדות בבתי הכנסת".

החתונה ביקטרינוסלב

"הא לכם בקצרה מפרשת סדר היום אשר הי' איתנו (בדניעפרופטורובסק), ועתה עוד ידינו אתנו לחגוג את כל שבעת ימי המשתה, ולתכלית זה נשארתי פה עד יום ב' (כ"ף כסלו) אי"ה וגם חותני וחותנתי [=הרה"ג ר' מאיר שלמה יאנובסקי ז"ל וזוגתו הרבנית רחל הי"ד] יחיי' ישארו פה עד הזמן הנ"ל".

(מ'מכתבי חתונה' ממכתב של הר' שמואל שניאורסאהן לכ"ק אדמו"ר מסדר החתונה אצל ר' לויק ע"ה בדניעפרופטורובסק)

להלן תיאור דברים שנשא הרבי במעמד מפי כתבו של הרבי עצמו:

"..בחג הגאולה – י"ט כסלו – שנה העברה. כנהוג באו בלא ע"ה, הרבה בע"ב וחסידיים מקומים ואורחים יחיו, ובסעודת מצוה, אחרי אמירת חסידות מצאתי לנכון, לדבר עניני התעורות בדבר הרבצת תורה, ותורה תמימה.

ומדי דברי, על דבר תורה תמימה, נגעתי בענין הנהגת צעירי אגודת ישראל יחיו, ואופן הלימוד בבית הספר "תורה ודרך ארץ", וכמובן אשר בקרתי בסכינא חריפא, לאמר טוב תורה ודרך ארץ, מדרך ארץ ותורה, כי בכל השילובים הראשון גובר, אבל הטוב האמיתי הוא "תורה תמימה" תורה ויראת שמים, והראתי לדעת כי דבר זה תורה ודרך ארץ טוב הוא רק עבור אלו שעלולים להיות ח"ו גרוע מזה, ולהם הוא מעלה, אבל לא הכל (ניט אלע) צריכים להביט במבט כזה, והארכתי במאמר הרמב"ן בענין נבל ברשות התורה, וציירתי ציוריים אמיתים מהחיים ההיום, שיוכל להיות גם בקרב ההולכים בדרכי התורה והמצוה. ומתנהגים עפ"י שו"ע, ואם זה הם מזוהמים בדברים המותרים, ובארתי מאמרי הרב"ם ז"ל בפרק הרביעי מהשמונה פרקים.

לא אחזק כי דיבורי עשה רושם עז, המתונים ראו במבט ישר, ותרגמו פתגם הטוב והמעולה הנ"ל כמשמעו, ומהם אשר מצאו עלבון להאגודה.

כעבור איזה חדשים איזה מהתלמידים שי' מתור' ודרך ארץ עזבו את בית ספר ויתחילו ללמוד בסדר הראוי להם, וצעירי אג"י יחדיו התוועדו ויחליטו לעשות להם קביעות שיעורי לימוד בעניני מוסר, לאט לאט פרקו אותות הכבוד בערב ש"ק ושער זקנם צמח.

כהיום בחסדי אל עליון, תואר אחר לצעירי אג"י יחיו, ומהם לובשי אבנט לתפלתם, ומורי בתי הספר מראיהם ומעשיהם כמראה – וכמעשיהם אברהם לחדים באמת, השי"ת יהי' בעזם בגו"ר".

הרבי היה שרוי בשמחה רבה וביקש שחסידיים שזכו להיות אצל הרבי מוהר"ש, יצאו בריקוד. בין אלו נמצא ר' דובער צוקערמאן אשר זכה ללמוד בחדר יחד עם הרבי רש"ב.

בעיצומו של הריקוד עמד הרבי ממקומו ואמר שגם הוא הרי ראה את הסבא (מהר"ש), ונטל חלק בריקוד.

בין ריקוד לריקוד שח הרבי בעניני דיומא.